

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 693/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Buhlom, Mlynárska 19, Košice vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že od 21. mája 2001 prebieha na okresnom súde konanie v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi ako

žalovanému. Žalobca sa v napadnutom konaní domáha proti sťažovateľovi zaplata sumy 5 891,57 € s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol vo veci až 25. júna 2009, teda po viac ako ôsmich rokoch od podania návrhu na začatie konania. Rozhodnutie okresného súdu však bolo zrušené Krajským súdom v Trnave a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Sťažovateľ podal 26. marca 2013 sťažnosť ústavnému súdu, pretože napadnuté konanie trvalo neprimerane dlho. Ústavný súd rozhodol o sťažnosti nálezom sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013, v ktorom vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez prieťahov a priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

3. Napadnuté konanie však ani po uplynutí ďalších troch rokov od nálezu ústavného súdu z 19. júna 2013 nie je ukončené, pretože vo veci stále nebolo rozhodnuté. Sťažovateľ podal 13. novembra 2015 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prieťahy v napadnutom konaní. Sťažovateľ ďalej poukazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu vzťahujúcu sa na posudzovanie otázky, či v konaní došlo k zbytočným prieťahom.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza „... *nečinnosť konajúceho súdu, napriek existujúcemu nálezu ÚS SR o vzniknutých prieťahoch v konaní a o porušení ústavných práv sťažovateľa (žalovaného) z roku 2013, je bezprecedentným a neakceptovateľným porušením ústavnej povinnosti orgánu štátu poskytnúť účastníkovi konania zákonnú a efektívnu súdnu ochranu, možno snád' akademicky teoretizovať o zlyhaní štátu pri výkone jednej zo zložiek štátnej moci, a to moci súdnej*“.

Podľa sťažovateľa okresný súd v napadnutom konaní riadne nekoná a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po pätnástich rokoch od podania návrhu na začatie konania. V konaní dochádza aj napriek nálezu ústavného súdu naďalej k prieťahom, čo má vzhľadom na vek a zdravotný stav negatívny vplyv na sťažovateľa.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol takýmto nálezom:

«1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/258/2001 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 12C 258/2001 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,-€ (slovom „päťtisíc eur“), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom „tristotri eur a šestnásť centov), ktorú je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Františka Buhlu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 258/2001.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období do vydania nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013

8. Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, resp. ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Ústavný súd zistil, že sťažnosť, ktorá bola doručená 27. júla 2016 sa týka tej istej veci, o ktorej ústavný súd už konal, resp. rozhodol, a to svojím nálezom sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013

9. Vzhľadom na uvedené preskúmal ústavný súd postup okresného súdu osobitne v období po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd po vrátení spisu ústavným súdom vykonal tieto úkony:

- 11. septembra 2013 okresný súd zrušil uznesenie o ustanovení znalca a ustanovil nového znalca. Uznesenie bolo doručované žalobcovi prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Trnava, pričom 29. novembra 2013 bolo oznámené, že sa uznesenie nepodarilo doručiť;

- 15. januára 2014 bol spis zaslaný znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd realizoval úkony súvisiace so zabezpečením znaleckého dokazovania. Priebeh konania bol poznačený námietkou zaujatosti, ktorú vzniesol žalobca a o ktorej rozhodol okresný súd 17. apríla 2014. Následne znalec vypracoval znalecký posudok, ktorý súd zaslal 24. júna 2014 na vyjadrenie účastníkom konania. Vyjadrenie sťažovateľa k znaleckému posudku bolo doručené okresnému súdu 17. júla 2014 a uznesenie o priznaní znaleckého súd vypracoval 30. júla 2014;

- 9. októbra 2014 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie, na ktorom bol vypočutý znalec. Pojednávanie bolo odročené na 27. november 2014 pre účely vypracovania dodatku k znaleckému posudku;

- 27. novembra 2014 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktoré sa žalobca nedostavil. Právny zástupca sťažovateľa uviedol, že 29. októbra 2014 doručil žalobca sťažovateľovi postúpenie uplatnenej pohľadávky, ako aj oznámenie o postúpení pohľadávky z 30. decembra 2008. Na základe toho vyjadril názor, že žalobca už nie je vo veci aktívne legitimovaný. Pojednávanie bolo odročené na 5. február 2015 s tým, že žalobca bude predvolaný pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a predvedenia, sťažovateľovi bolo uložené predložiť súdu originál oznámenia o postúpení pohľadávky. Zároveň bolo potrebné zistiť, v akom štádiu je konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na žalobcu;

- 1. decembra 2014 oznámil Okresný súd Žilina, že uznesením sp. zn. 1 K 25/2014 z 26. novembra 2014 bol vyhlásený konkurz na majetok žalobcu, avšak uznesenie nie je právoplatné z dôvodu podaného odvolania. Spis bol predložený Krajskému súdu v Žiline pre účely rozhodnutia o odvolaní. Uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok žalobcu bolo následne zverejnené 4. decembra 2014 v obchodnom vestníku;

- 8. januára 2015 oznámil sťažovateľ, že nemá k dispozícii originál postúpenia pohľadávky, zmluva o postúpení mu nebola doručená. Zároveň vyjadril svoj názor, že žalobca už od 30. decembra 2008 (kedy malo dôjsť k postúpeniu pohľadávky, pozn.) nie je v napadnutom konaní aktívne legitimovaný, a navrhol, aby súd konanie zastavil pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu;

- 5. februára 2015 sa malo uskutočniť ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu prerušení napadnutého konania. Žalobca relevantným spôsobom nepreukázal postúpenie žalovanej pohľadávky, preto vyhlásenie konkurzu na majetok žalobcu malo za následok prerušenie konania;

- podaním z 5. februára 2015 sa žalobca vyjadril, že pohľadávka, ktorá je predmetom konania, bola postúpená na [REDAKOVANÉ]. V zmysle zmluvy o postúpení pohľadávky bol podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka požiadaný postupníkom vymáhať pohľadávku sám vo svojom mena na účet postupníka. Žalobca tiež uviedol, že oznámenie o postúpení pohľadávky bolo viazané na pokyn postupníka, pričom tento pokyn dostal až 27. októbra 2014. Žalobca doložil kópiu oznámenia o postúpení pohľadávky a splnomocnenie postupníčky na vymáhanie pohľadávky, ale nepredložil súdu zmluvu o postúpení pohľadávky a ani originál oznámenia o postúpení pohľadávky;

- 23. júna 2015 súd požiadal konkurzného správcu aby oznámil, v akom štádiu je konkurzné konanie;

- 1. júla 2015 konkurzný správca zaslal súdu oznámenie, že konkurz prebieha v riadnom režime;

- 27. júla 2015 okresný súd vyzval konkurzného správcu, aby oznámil, či eviduje v majetku žalobcu – úpadcu pohľadávku 5 891,57 € voči žalovanému z faktúry úpadcu č. 990608/2, zároveň nech uvedie, či sa predmetná faktúra nachádza v účtovníctve úpadcu, či sa v účtovníctve nachádza zmluva o postúpení pohľadávky z predmetnej faktúry na [REDAKOVANÉ] a či boli splnené účastníkmi zmluvy ich povinnosti vyplývajúce z tejto zmluvy. V prípade, ak sa zmluva o postúpení nachádza v účtovníctve úpadcu, požiadal súd o zaslanie jej kópie, pretože úpadca od 21. mája 2001 do 29. októbra 2014 vystupoval v napadnutom konaní ako žalobca a vymáhal predmetnú pohľadávku vo svojom mene a až 29. októbra 2014 doručil sťažovateľovi oznámenie o postúpení pohľadávky, ktorú však súdu dosiaľ nedoručil. Súd ďalej uviedol, že podľa oznámenia o postúpení pohľadávky má úpadca vymáhať postúpenú pohľadávku vo svojom mene a na účet postupníka v zmysle § 530 Občianskeho zákonníka, preto nech sa vyjadrí, či zmluvu o postúpení pohľadávky posúdil podľa ustanovení § 44 a § 45 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a teda či bude pokračovať v plnení tejto zmluvy;

- 25. augusta 2015 požiadal konkurzný správca súd o zaslanie fotokópie oznámenia o postúpení pohľadávky, ktorú mu okresný súd zaslal 2. septembra 2015;

- 30. septembra 2015 konkurzný správca oznámil, že zmluvou o postúpení pohľadávky nedisponuje, a to napriek niekoľkým výzvam úpadcovi na jej predloženie. Správca tiež uviedol, že ak mu bude táto zmluva doručená, vypovie postupníkovi plnú moc na vymáhanie tejto pohľadávky;

- 9. novembra 2015 súd opätovne vyzval konkurzného správcu s dopytom, či úpadca doručil zmluvu o postúpení pohľadávky a či vypovedal plnú moc na jej vymáhanie. Na túto výzvu správca neodpovedal;

- 25. januára 2016 okresný súd opätovne vyzýva konkurzného správcu pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby oznámil v lehote 20 dní, či eviduje v účtovníctve žalobcu – úpadcu pohľadávku uplatnenú proti žalovanému, ako aj či sa v účtovníctve nachádza zmluva

o postúpení tejto pohľadávky. Súd zároveň požiadal o zaslanie fotokópie zmluvy o postúpení pohľadávky, pokiaľ ňou správca disponuje. Správca nereagoval ani na túto výzvu okresného súdu;

- 10. mája 2016 okresný súd opätovne vyzýva konkurzného správcu, ako aj [REDAKOVANÉ], na ktorú bola pohľadávka postúpená, aby v lehote 10 dní predložili zmluvu o postúpení pohľadávky;

- 27. mája 2016 konkurzný správca odpovedá na výzvy okresného súdu a oznamuje, že pohľadávka proti žalovanému nie je evidovaná v zozname majetku úpadcu;

- 3. júna 2016 predkladá [REDAKOVANÉ] – postupník zmluvu o postúpení pohľadávky z 30. decembra 2008.

Okresný súd po predložení zmluvy o postúpení pohľadávky z 30. decembra 2008 dospel k záveru, že pohľadávka proti žalovanému nie je predmetom konkurzného konania na majetok úpadcu – žalobcu, a určil termín pojednávania na 29. september 2016. Konkurzný správca neoznámil vypovedanie plnej moci na vymáhanie pohľadávky. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že na tomto pojednávaní bolo dokazovanie vyhlásené za skončené. Pojednávanie bolo odročené na 27. október 2016, na ktorom možno očakávať vyhlásenie rozhodnutia vo veci.

10. Na priebeh konania mala negatívny vplyv predovšetkým skutočnosť, že žalobca až 29. októbra 2014 doručil sťažovateľovi ako žalovanej strane oznámenie o postúpení pohľadávky, ktorá bola predmetom napadnutého konania. Pohľadávka pritom mala byť postúpená už 30. decembra 2008, z čoho vyplýva, že žalobca oznámil postúpenie pohľadávky až skoro po šiestich rokoch. Žalobca však nepredložil súdu zmluvu o postúpení pohľadávky a ani originál oznámenia o postúpení pohľadávky. Na majetok žalobcu bol 4. decembra 2014 vyhlásený konkurz, preto súd požadoval tieto listiny od konkurzného správcu. Právne posúdenie postúpenia uplatnenej pohľadávky bolo pritom významné pre ustálenie okruhu účastníkov konania, ako aj pre zabezpečenie ich účasti na pojednávaní. Z oznámenia o postúpení pohľadávky totiž vyplývalo aj to, že žalobca mal postúpenú pohľadávku vymáhať vo svojom mene na účet postupníka podľa § 530 Občianskeho zákonníka. Bez preverenia a objasnenia týchto skutočností však okresný súd nemohol

v konaní riadne pokračovať a nariadiť procesné úkony. Priebeh konania bol tiež poznačený nedostatočnou komunikáciou medzi konkurzným správcom a žalobcom ako úpadcom. Následkom toho súd adresoval konkurznému správcovi spolu štyri výzvy vrátane výzvy s hrozbou poriadkovej pokuty pre účely objasnenia okruhu účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v posudzovanom období, teda po vydaní nálezu sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013 konal v zásade plynulo, aj keď jeho činnosť mohla byť efektívnejšia predovšetkým pri objasňovaní a posudzovaní otázky postúpenia vymáhanej pohľadávky. Po odročení pojednávania, ktoré sa malo uskutočniť 5. februára 2015, okresný súd až 27. júla 2015, teda po piatich mesiacoch vyzval konkurzného správcu na poskytnutie informácií o postúpení pohľadávky. Napriek tomu však ústavný súd zastáva názor, že postup okresného súdu pri vyhodnocovaní tejto otázky nedosahuje ústavnoprávny rozmer, z ktorého by bolo možné vyvodiť záver o porušení základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), nevysloví porušenie práva zaručeného v tomto článku, ale sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

12. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že postup okresného súdu v namietanom konaní v období po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 214/2013 z 19. júna 2013 nie je poznamenaný priet'ahmi takej intenzity, ktoré by založili kvalifikovaný záver o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie a ústavný súd sa už nimi nezaoberal.

13. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že prípadná nečinnosť okresného súdu v ďalšom priebehu namietaného konania, resp. jeho neefektívna činnosť by mohla z pohľadu sťažovateľa spôsobiť porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo nevylučuje, aby v takomto prípade podal ústavnému súdu novú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016